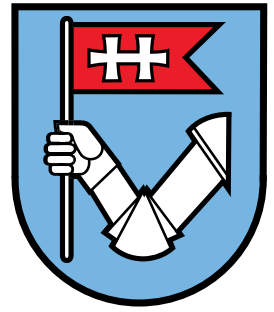

Radničné noviny

Mesačník pre všetkých, ktorí majú radi Nitrú

November 2023

5. číslo / 5. ročník

4-6 Výstavba bytov na Čermáni stojí. Prečo?

6-8 Kreatívne centrum: dokončujú Kino Palace a 4 budovy v bývalých kasárňach

20-21 Vianočné mestečko zasiahne niekoľko zmien

Noviny pre
slabozrakých

Mesto dokončuje významné
projekty: od parkov cez
vnútrobloky až po cyklotrasy

Krátke správy

Rozvoj parku v areáli bývalých kasární

Po stretnutí s obyvateľmi, ktorého súčasťou bola aj komentovaná prehliadka areálu kasární a dotazníkový prieskum, mesto pokračovalo workshopom so zástupcami vlastníkov pozemkov a budov, rôznych dotknutých organizácií a občianskych združení, ktoré majú záujem spolupracovať v prospech ďalšieho rozvoja tohto územia. Celý proces participácie vedie Spolka - kolektív odborníkov z oblasti architektúry a sociológie. Na stretnutí predstavili čiastočné výsledky procesu participácie a viedli workshop s účastníkmi. Výstupy celého plánovania s obyvateľmi budú predstavené koncom roka a budú podkladom pre prípravu zadania architektonickej súťaže.

Na hokej vás odvezú dve linky MHD

Hokejový autobus bude jazdiť vždy, keď bude hrať hokej domáci klub. Posilové hokejové spoje vás dovezu z najväčších nitrianskych sídlisk priamo k zimnému štadiónu a po skončení zápasu znova späť. Autobusy budú zabezpečené na dvoch trasách: linka č. 17 z Klokočiny a linka č. 16 z Chrenovej. Na trase obslúžia všetky zastávky. Spojie smerom tam budú zo sídlisk vyrážať vždy hodinu pred začiatkom zápasu tak, aby fanúšikovia k zimnému štadiónu docestovali približne 40 minút pred začiatkom zápasu. Odchod späť bude 30 minút po skončení zápasu. Hokejové spoje sú za rovnaké ceny ako bežné cestovné v autobusoch nitrianskej MHD.

Mesto hľadá najvhodnejší návrh revitalizácie vnútrobloku Zoborského kláštora

Architektonicko-krajinársku súťaž návrhov vyhlásila Nitrianska organizácia cestovného ruchu. Záujemcovia môžu súťažné návrhy predkladať do 8. decembra. Cieľom súťaže je získať najvhodnejší návrh revitalizácie výnimočného historického areálu bývalého Kamaldulského kláštora. Návrh musí zohľadňovať mieru dostavby areálu, ale aj jeho nevyhnutné dotvorenie s náčnými chodníkmi tak, aby spĺňal svoju historicko-náučnú funkciu. Mesto chce z tejto lokality urobiť bezpečné miesto, celkovo ho zatriktívniť a naplno využiť jeho potenciál rekreácie pre verejnosť.

Krajská knižnica oslávila 100 rokov

Primátor mesta Marek Hattas pri tejto príležitosti udelil knižnici cenu primátora mesta Nitra za významný prínos k rozvoju vzdelávania a lásky k literatúre obyvateľov Nitry a okolitých regiónov. Primátor zdôraznil, že Krajská knižnica Karola Kmečka v Nitre je jednou z najdôležitejších kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií v Nitre.

Pri príležitosti Svetového dňa detí svietil Chrenovský most namodro

Slovensko sa po prvýkrát v histórii pripojilo k iniciatíve, ktorú organizuje UNICEF po celom svete. Dňa 20. novembra sa slovenské pamiatky a významné stavby, vrátane Chrenovského mosta, sfarbili namodro a pripojili sa tak k mestám v Európe a na celom svete, ktoré vyzvali na zvýšenie pozornosti detským právam. Práva detí si pripomenuli aj v Blue Dot Comin – kontaktnom mieste pre cudzincov v Nitre. V tento deň pripravili aktivity pre deti od päť rokov, ako aj pre tínedžerov a žiakov Základnej školy Tulipánova.

Vzdelávanie poskytovateľov sociálnych služieb a zamestnancov mesta

Odbor sociálnych služieb v októbri zorganizoval vzdelávanie zamerané na oblasť osobného rozvoja a zvládania záťažových situácií. Viedla ho lektorka a terapeutka Barbora Kuchárová. Zúčastnilo sa ho 48 zástupcov poskytovateľov, ktorí v meste zabezpečujú sociálne služby. Účastníci ocenili aktuálnosť témy a vytvorenie priestoru pre vzdelávanie, zdieľanie a diskusiu, ktorá je pre rozvoj v sociálnej oblasti kľúčová. Vzdelávanie radnica zorganizovala v rámci III. komunitného plánu sociálnych služieb mesta Nitry na roky 2021-2025.

Čo priniesol projekt Život je matematika okolo nás?

Že sú hodiny matematiky nuda? V očiach mnohých žiakov to zmenil medzinárodný projekt Life Is Math Around Us. Jedným z jeho partnerov je Základná škola Benkova 34 v Nitre. Projekt mal šesť etáp – oblasť života, v ktorých je matematika prítomná: architektúra, príroda, hry, ľudový folklór, technológie a gastronómia. Žiaci tak napríklad v aplikácii Minecraft postavili budovu nitrianskej železničnej stanice a vyčíslili náklady na jej následnú rekonštrukciu, vytvorili vlastnú matematickú stolovú hru Infinity Game, či predstavili partnerom krásu symetrie v čičmianskom vzore.

Deti oslávili Deň materských škôl hrou, tancom, spevom a športom

Nitrianski škôlkari oslavovali Deň materských škôl. Karatisti z Tornado team a moderné gymnastky z Octogym predviedli svoje zručnosti a pripravili si pre deti aj športové aktivity. Organizátorky pripravili stanovišťa, na ktorých si deti vyskúšali základy programovania, vlastnosti magnetizmu, konštruovali, skladali tangramy, počítali. Pani učiteľky z CVČ Domino pripravili pre deti prekážkovú dráhu a spoločne si zatancovali s maskotmi z Tlapkovej patry. Cieľom podujatia bola prezentácia predprimárneho vzdelávania, príležitosti na voľnočasové aktivity pre deti predškolského veku a integrácia ukrajinských detí a detí iných minorít, ktoré v Nitre žijú, do spoločnosti. Deň materských škôl bol dôkazom toho, že deti sa hrajú, zabávajú a učia bez ohľadu na pôvod, na to akým jazykom rozprávajú.

Milí čitatelia,

celý advent je časom, kedy by sme mali postáť, spomaliť, upokojiť sa a zhodnotiť, čo nám rok dal a čo nás v novej etape so štvorkou na konci čaká. Časom vhodným na dokončenie rozrobených vecí, na upratanie nielen našich domovov, ale aj vzťahov.

Robia to všetci, výnimkou nie je ani mesto Nitra – niekoľko veľkých projektov dokončuje práve na sklom roka. Píšeme o nich na stránkach novín. A prídeme aj na upratovanie vo vzťahoch, napríklad vo vzťahu mesta s firmou, ktorá začala s prípravou pozemkov pre nájomné byty na Čermáni, no ich výstavba postála. Dôvody sa dozvieme v tomto periodiku.

Postáli aj práce v Starom parku. Na rozdiel od bytoviek na Tehelnej, dôvod je tu úplne odlišný. Očakávaná premena celého parku na Sihoti je – pokiaľ ide o stavebnú časť – úplne dokončená. Mechanizmy stíchli, robotníci odišli a park teraz čaká na kolaudáciu. Ale aj na to, aby sa tu uchytila nová výsadba rastlín, kvetov a stromov tak, aby toto miesto bolo čarovnou, pestrofarebnou a zazelenanou oázou Nitry, kde sa všetci, bez ohľadu na vek a záujmy, radi zastavia.

Okolo kasární či roky zavretého Kina Palace sme roky iba prebehli. Ani nám len nenapadlo postáť práve tam. Načo aj, nič tam nebolo. Kasárne zarastali burinou a kino chátralo. Nepotrvá dlho a to sa zmení. Vzniká tu Kreatívne centrum, v rámci ktorého sa za milióny z eurofondov rekonštruujú spustené budovy, ktoré oživia umelci, remeselníci a kreatívci.

Postáť môžeme na chvíľu aj na punči vo Vianočnom mestečku, s priateľmi a s ľuďmi, na ktorých nám najviac záleží. A nie iba raz. Mestečko bude otvorené celý advent, až do Štedrého dňa, a ak bude záujem predajcov, možno aj dlhšie. Čakajú vás tu novinky, ako napríklad maľované poháriky či bezlaktózové a bezlepkové dobroty.

Postojte chvíľku aj vy a prečítajte si predvianočné číslo Radničných novín.

Tomáš Holúbek,
šéfredaktor

4 – 6

Výstavba bytov na Tehelnej

6 – 8

Kreatívne centrum Nitra

10 – 15

Meníme Nitru

16

Srdce na dlani – oceňovanie dobrovoľníkov

18 – 19

Správy z mestského zastupiteľstva, komisií a VMČ

20 – 21

Adventná Nitra

24 – 25

Nás sa to ne(do)týka: Závislosti

facebook/nitrimesto

instagram/mesto_nitra

Radničné noviny – mesačník pre všetkých, ktorí majú radi Nitru

Číslo 5/2023 | Ročník 5 | Vydáva: Mesto Nitra – Mestský úrad v Nitre, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra | IČO: 00 308 307 | Adresa redakcie: Mestský úrad, Odbor komunikácie a propagácie, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra, redakcia@msunita.sk | Redakcia: Tomáš Holúbek – šéfredaktor, Jana Krajčovičová, Lenka Mareková, Roman Oravec, Mária Snopová | Redakčná rada: Marta Rácová (predsedníčka), Miloš Dovičovič, Katarína Welnitzová, Andrej Sitkey, Jarmila Kráľová, Róbert Rathouský, Martina Mojtovej, Miloslav Špoták, Michal Šimonek | Grafická úprava: Peter Jánsky | Tlač: Komárňanské Tlačiarne, spol. s r.o., Bratislavská cesta 3012, 945 05 Komárno | Vyšlo: november 2023 | Náklad: 8 000 ks | Bezplatná distribúcia na verejne dostupné miesta v Nitre | ISSN 2644 -6073 | EV 5851/19.

Vyjadrenia poslancských klubov

Tím Kraj Nitra

Budovanie nájomných bytov je strategickou prioritou nášho mesta.

Aj pri výstavbe nájomného bývania však musí radnica hľadiť na rozumné nakladanie s verejnými financiami. Nárast cien v posledných rokoch spôsobil, že avizovaná stavba 220 nájomných bytov na Tehelnej ulici by bola pre Nitru nevýhodná, preto je projekt pre túto chvíľu pozastavený.

Investícia za viac ako 16,4 milióna eur mala byť financovaná z úveru Štátneho fondu rozvoja bývania (ŠFRB) na 40 rokov za 1 % úrok. Suma zodpovedala platným limitom financovania ŠFRB a od roku 2019 prebiehali povoľovacie, prípravné a búracie práce.

Situácia sa dramaticky zmenila nárastom cien materiálov a služieb. Zhotoviteľ stavby požiadal v roku 2022 o navýšenie ceny z pôvodných 16,4 na 21,7 milióna eur s DPH. Takáto suma by však výrazne prekročila limity ŠFRB, a to napriek ich opakovanému navyšovaniu. Inými slovami, pri cene 21,7 milióna eur nie je možné investíciu hrať z úveru ŠFRB.

Ak by mesto prijalo navrhovanú sumu 21,7 milióna eur, muselo by investíciu financovať z iných úverových prostriedkov ako ŠFRB. A takéto zdroje sú v súčasnosti pre mesto nevýhodné.

Jedinou reálnou možnosťou, ako byty na Tehelnej dokončiť, je počkať na adekvátne zvýšenie limitov ŠFRB.

Martin Horváth

Výstavba bytov na Tehelnej stojí, mesto považuje zmluvu s firmou za zaniknutú zo zákona

Mesto Nitra má momentálne zhruba tisíc nájomných bytov. Plánovaný vznik ďalších 220 bytov na Tehelnej ulici by podľa niektorých poslancov takmer na sto percent pokryl dopyt ľudí po nových nájomných bytoch.

Hoci obyvatelia si mohli všimnúť prípravné práce na výstavbu 220 bytov, ktoré prebiehali v bývalom areáli mestských služieb, teraz je okolo projektu ticho. Prečo?

Dôvodom je, že vysúťažaná firma žiadala o tretinu viac peňazí na výstavbu bytoviek. Podľa mesta je

takáto požiadavka neakceptovateľná, pretože okrem samotnej prudko navýšenej sumy by samospráva za týchto podmienok nemala možnosť čerpať výhodný úver zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Zmluva preto podľa mesta zanikla zo zákona a samospráva sa teraz chystá vypísať nové verejné obstarávanie na výstavbu bytoviek.

Čo sa udialo?

Pôvodná zmluva s víťazom súťaže bola podpísaná ešte v roku 2020. Išlo o zmluvu o dielo. Jej obsahom boli štyri veci:

1. vyhotovenie štúdie a všetky stupne projektovej dokumentácie
2. inžinierska činnosť, čiže napríklad aj riešenie stavebného povolenia
3. búracie práce
4. samotná výstavba bytov.

Štvrtá časť zmluvy si však vyžadovala uzavretie osobitnej zmluvy.

V projekte výstavby nájomných bytov na Tehelnej sa urobili prvé tri časti zmluvy, čiže okrem samotných stavebných prác všetko ostatné prebehlo v zmysle zmluvy. Doterajšie práce stáli takmer 1,6 milióna eur. Firme Dynamik v čase uzávierky Radničných novín peniaze neboli vyplatené, firma však zatiaľ platbu ani nepožaduje (mesto nemalo ešte v čase uzávierky novín faktúry).

Vladimír Vikor z Dynamiku a primátor Marek Hattas

Ak by všetko išlo ideálne, podľa zmluvných termínov sa v septembri 2022 mala začať výstavba bytov, dokončená mala byť do 24 mesiacov od začatia, teda do septembra 2024. Firma však medzičasom zaslala mestu požiadavku na dramatické navýšenie sumy o viac ako päť miliónov eur. Z pôvodných 16,4 milióna eur požadovala 21,8 miliónov eur. Dôvody vonkajšími faktormi, ako je vojna na Ukrajine či pandémia Covidu, ktoré zamávali s cenami stavebných materiálov na trhu.

pokračovanie na strane 6

Spolu pre Nitru

Poslanecký klub Spolu pre Nitru podporuje výstavbu bytov, a preto nás znepokojuje dianie okolo bytových domov na Tehelnej. Žiaľ v uplynulom období došlo k markantnému navýšeniu ceny, oproti cene ktorá vzišla z obchodnej súťaže, pričom aktuálna cena nespĺňa podmienky financovania zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Preto mesto musí dôkladne zvážiť postup ako neohroziť výstavbu bytov do budúcnosti a zároveň nezaťažiť mestský rozpočet, pretože v predmetnom prípade ide o finančné prostriedky vo výške cca 20 miliónov eur. Vzhľadom na závažnosť problému je zarážajúce, že poslanci mestského zastupiteľstva nie sú vedením mesta dostatočne informovaní o postupe a krokoch mesta. Relevantné informácie sa poslanci dozvedeli až na prvom oficiálnom stretnutí s firmou Dynamik 28. septembra, a to v čase, keď vedenie mesta už rozhodlo o ďalšom postupe. Poslanci tak boli postavení do úlohy štatistov.

Pavol Obertáš

Fungujúca Nitra

V roku 2019 vysúťažilo mesto výstavbu 220 bytov na Tehelnej ulici. Od roku 2021 je podpísaná zmluva o dielo. Prioritne mala byť výstavba financovaná cez Štátny fond rozvoja bývania. Mesto podcenilo proces pred samotnou výstavbou, ktorý trval takmer tri roky a celý projekt tak zdražel. Už v júni 2022 zhotoviteľ požiadal o zvýšenie ceny diela v dôsledku nárastu cien v stavebníctve. Zvýšenie cien žiadali aj iní zhotovitelia, napr. pri výstavbe Kreatívneho centra. Zvýšenie ceny obhajoval sám primátor. Až v auguste 2023 boli primátorom o problémoch informovaní poslanci, informácie ale dostali neúplné, sčasti zavádzajúce. Primátor sa rozhodol ukončiť projekt bez prerokovania v zastupiteľstve. Mesto to tak bude stáť nie iba nedostatok nájomných bytov, ale možno

aj riziko súdneho sporu a niekoľko miliónov eur, ktoré mestu hrozia v súdnom spore. Jednou z priorit nášho klubu je výstavba nájomných bytov, samozrejme zákonným spôsobom. Stovky žiadateľov o nájomné byty čakajú, ale 220 bytov nateraz nebude. Takémuto hazardu my poslanci nemôžeme asistovať.

Igor Kršiak

Tím pre Nitru

Poslanci mestského zastupiteľstva dnes nemajú prakticky žiadne informácie o stave projektu „Výstavba nájomných bytov na Tehelnej“. Predstavitelia mesta zjavne nepovažujú za potrebné predložiť poslancom minimálne informatívnu správu, prípadne na základe takejto správy robiť kroky, ktoré by uznesením zastupiteľstvo odporučilo resp. schválilo ďalší postup mesta smerom k firme Dynamik. Z môjho pohľadu výstavba 220 nájomných bytov na Tehelnej je v nedohľadne a vedenie mesta svojim prístupom a postupom založilo základy dlhotrvajúceho sporu. Náš poslanecký klub preferuje výstavbu nájomných bytov cez produkt Štátneho fondu rozvoja bývania, avšak rozpočet, ktorý je spracovaný k vyhotovenej projektovej dokumentácii, teda cena za 1 meter štvorcový, podmienky ŠFRB nespĺňa.

Štefan Štefek

Pro Nitria

Náš poslanecký klub necíti potrebu vyjadriť svoj názor cez médiá na túto otázku.

Miloslav Hatala

Podľa mesta tým však vznikla závažná zmena okolností, čím prišlo k zániku zmluvy zo zákona. Oznámenie o zániku zmluvy zo zákona bolo firme zaslané koncom septembra 2023. Firma už avizovala, že s takýmto právny názorom mesta nesúhlasí a že sa možno obráti na súd.

Čo bude nasledovať?

Vedenie mesta očakáva rokovanie s Dynamikom vo veci korektného ukončenia zmluvy a vysporiadania záväzkov. Mesto chce čím skôr spustiť ďalšie verejné obstarávanie a stavať na Tehelnej zákonným spôsobom nájomné byty cez Štátny fond rozvoja bývania. Táto možnosť tu podľa mesta stále existuje a samospráva ju chce využiť.

Tomáš Holúbek
foto: archív Mesta

Kreatívne centrum – od myšlienky k realizácii

Rozvoj kreatívneho talentu, podpora podnikania v kultúrnom a kreatívnom priemysle, ale aj multižánrový program pre širokú verejnosť – tak sa dajú definovať hlavné ciele Kreatívneho centra Nitra. Už šiestym rokom vzniká v priestoroch na Martinskom vrchu pod Zoborom, ktoré verejnosť pozná ako bývalé kasárne, s prepojením na centrum mesta a Kino Palace. Zatiaľ všetky aktivity prebiehajú v alternatívnych priestoroch. Keďže sa však projekt Kreatívneho centra Nitra pomaly blíži k svojmu záveru, prinášame vám chronológiu jeho vzniku.

Začiatky kreovania a financie

Pomyselný základný kameň Kreatívneho centra Nitra (KCN) položilo mestské zastupiteľstvo ešte v roku 2017. Vtedy sa určila právna forma KCN formou príspevkovej organizá-

cie Mesta Nitra a stavebné objekty pre potreby jeho budovania. V roku 2019 bolo centrum v rámci organizačného poriadku MsÚ zaradené pod primátora Nitry. Financovanie KCN je zabezpečené prostredníctvom zdrojov Európskej únie

a mestského rozpočtu. Žiadosť o nenávratný finančný príspevok (NFP) bola podaná v decembri 2019 a schválená v novembri 2020. Následná zmluva medzi Mestom Nitra a Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR v zastúpení Ministerstva kultúry SR nadobudla účinnosť 24. decembra 2020. Uzatvorená bola na dobu určitú, jej platnosť končí schválením poslednej Následnej monitorovacej správy. Zmluva určila maximálnu výšku celkových oprávnených výdavkov pre projekt na 16 387 976 eur, pričom NFP predstavuje 95 % z nich, teda 15 568 578 eur. Mesto Nitra sa zaviazalo z vlastných zdrojov zabezpečiť zvyšných 5 %, čo predstavuje 819 398 eur, a takisto úhradu všetkých neoprávnených výdavkov.

Kasárne

Kreatívnu zónu na Martinskom vrchu budú tvoriť štyri budovy. Dve budú vybavené modernými technológiami, nájdete v nich remeselné dielne, hudobné skúšobne, viacúčelovú sálu, workshopovú miestnosť aj otvorený zdieľaný priestor. Ďalšie dve budovy budú k dispozícii pre širšiu verejnosť. Okrem rekonštrukcie budov je plánovaná aj obnova ich okolia. Vzniknú tak nové miesta pre oddych a trávenie voľného času s priateľmi a rodinou, ako aj priestor pre prácu – tzv. coworking.

Verejné obstarávanie na túto časť projektu bolo vyhlásené ešte v decembri 2020. Pre pochybnosti Úradu pre verejné obstarávanie však museli byť ponuky opätovne vyhodnotené, čo malo za následok niekoľkomesačné oneskorenie začiatku stavebných prác. Tie na Martinskom vrchu odštartovali podpisom zmluvy so spoločnosťou Adifex a.s. 23. februára 2022. Z dlhodobého nevyužívaných a chátrajúcich budov kasární sa tak stanú inšpiratívne priestory pre rozvoj kreatívneho talentu. Architektonické riešenie zároveň rešpektuje ekologický prístup a históriu celého areálu, v ktorom sa nachádza viacero kultúrnych pamiatok, veľký park so zeleňou a archeopark s replikami starobyľných domov a dielní.

V areáli bývalých kasární sa rekonštruje takmer 3000 m².

Kino Palace

Kino na Radlinského ulici si mnohí Nitrania pamätajú ako Kino Moskva. Pôvodne sa volalo Republika a postavené bolo v rokoch 1925 – 1926. Autorom pôvodného architektonického riešenia je jeden z najvýznamnejších slovenských architektov medzivojnového obdobia Fridrich Weinwurm. V druhej polovici 20. storočia bol však objekt prestavaný, čím sa pôvodný rukopis autora vytratil. S touto situáciou sa musel vhodným spôsobom vyrovnáť víťaz vypísanej architektonickej súťaže. V septembri 2019 sa ním stala spoločnosť Livinark, s.r.o. O takmer rok neskôr, v júli 2022, bol známy aj víťaz zákazky na stavebné práce – spoločnosť ELLIO s.r.o.

Cieľom rekonštrukcie bolo nielen zhodnotenie existujúcej infraštruktúry, ale aj rozšírenie pre kultúrne využitie. Priestory Kina Palace tak budú určené najmä pre scénické umenie, hudbu, audiovizíu, workshopy, festivaly či konferencie. Okrem scény pre etablovaných umelcov v rámci multifunkčnej sály má vzniknúť aj scéna pre začínajúcich umelcov. Na terase je navrhnutá kaviareň, ktorá bude obnovená podľa originálneho rukopisu jej autora. Obnova budovy sa realizuje za účasti archeológov a podľa pokynov Krajského pamiatkového úradu Nitra. Jednou zo zaujímavostí je napríklad odhalenie pôvodného miesta, kde bolo umiestnené premietacie plátno.

Práce naviac

Podobne ako mnohé ďalšie projekty na Slovensku, aj proces vzniku Kreatívneho centra Nitra poznačili nepredvídateľné okolnosti. Pandémia Covid-19 a vojnový konflikt medzi Ruskou federáciou a Ukrajinou spôsobili výpadky v dodávateľských reťazcoch, ceny na svetových trhoch boli nestabilné. Kvôli inflácii sa zmluvné strany konfrontovali s prudkým nárastom cien stavebných materiálov a cien komodít súvisiacich s výstavbou. Počas kontrolných dní v lete 2023 boli zistené práce, ktoré nebolo potrebné vykonať k realizácii diela, avšak aj také, ktoré sa museli vykonať navyše. Ako príklady spomeňme odstránenie azbestu, odstránenie živicinej podla-

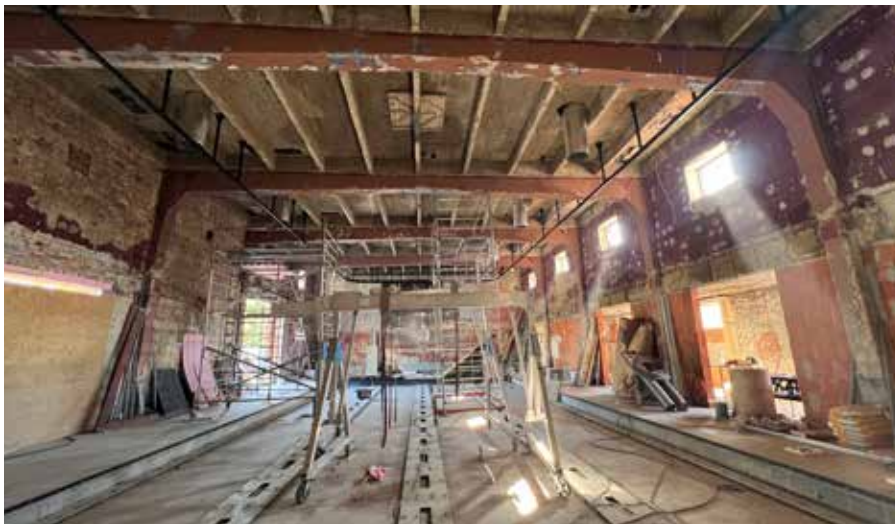
V kine sa prestalo premietť v roku 2006, toto miesto tak ožije kultúrou po dlhých sedemnástich rokoch. Foto: archív

hy či vybúranie betónovej podlahy, prekládky vodovodu, búranie vencov či sanáciu statických nedostatkov zistených pri stavebných prácach.

Dodatky k zmluvám

Do uzávierky Radničných novín boli k zmluvám uzavreté štyri dodatky. V prvom prípade bola suma 117 360 eur zabezpečená presunom prostriedkov v rozpočte mesta, v ostatných schválilo finančné prostriedky navyše mestské zastupiteľstvo – vo výške 602 067 eur pre Martinský vech a 359 700 eur pre Kino Palace. Všetky dodatky boli predložené ministerstvu kultúry a v súčasnosti prebieha ich kontrola. Ak budú v poriadku, z časti neoprávnené výdavky sa dostanú medzi oprávnené výdavky, a Mesto Nitra z nich bude platiť päť percent. Zvyšok uhradí štát a Európska únia.

V záverečných mesiacoch projektu nastali komplikácie aj pri súťažiach na audio, video a svetelnú techniku

a technológie do remeselných dielní. Navýšenia vznikli pri piatich dodávateľoch. V októbri 2023 preto MsZ schválilo ďalšie finančné prostriedky vo výške 286 828 eur.

V súčasnosti finišujú stavebné práce KCN, prebiehajú verejné obstaráva-

nia na interiérové a technické vybavenie a tiež sa realizujú kroky k čo najlepšiemu naplneniu merateľných ukazovateľov.

Jana Krajčovičová
foto: Lenka Mareková

Martin Horváth, člen poslaneckého klubu Tím Kraj Nitra:

Kreatívne centrum Nitra (KCN) je jeden z finančne najvýznamnejších projektov v histórii nášho mesta. Podporiť má rozvoj kreatívneho priemyslu a zvýšiť zamestnanosť v tejto oblasti. Takisto poskytne možnosti pre začínajúcich živnostníkov a umožní rozvoj mladých talentov, ktoré budú môcť zostať pracovať na Slovensku, resp. v Nitre. Projekt je mimoriadne komplexný a náročný. Kombinuje veľké stavebné investície, inovatívne technológie a takzvané mäkké aktivity, ako napríklad školenia a individuálne poradenstvo. Vysoké celkové náklady projektu aj pri relatívne malých odchýlkach vytvárajú tlak na dofinancovanie tzv. neoprávnených výdavkov z rozpočtu mesta v stovkách tisícoch eur. Na druhej strane, Nitra dostane do vienka nadštandardné priestory za zlomok ceny, keďže 95 % nákladov je hrađených z európskych fondov.

Za sedem rokov sa prirodzene menili niektoré vstupné parametre projektu aj samotný prípravný a realizačný tím. Napokon, zmenili sa aj poslanci mestského zastupiteľstva. Súčasťou vzniku centra sú aj časové posuny. Vznikali už pri vypísaní výzvy v roku 2019, keď boli medzi vyhlásením a uzavretím výzvy len štyri mesiace. Následný tlak bol aj pri viacerých opakovaných verejných obstarávaníach. Hneď na začiatku by mesto nestihlo obstaráť štandardným procesom projektovú dokumentáciu stavieb na Martinskom vrchu, preto zabezpečilo projekt dohodou o vykonaní práce. Náklady na dohody síce nemôžu byť uznané ako oprávnené výdavky projektu, ale bez nich by žiaden projekt nevznikol.

Aj napriek všeobecne známym dôsledkom Covidu-19 v rokoch 2020–2021, inflácii a zdražovaniu stavebných materiálov a energií v rokoch 2022–2023, celý tím KCN pracoval na úspešnom pokračovaní a dokončení projektu. Dnes sme tesne

pred dokončením najdôležitejšej fázy projektu, teda rekonštrukciou stavieb. Napriek rôznym pochybnostiam o termínoch dokončenia projektu KCN alebo nákladoch na dofinancovanie projektu a udržateľnosti projektu, Mestské zastupiteľstvo v Nitre nikdy nedeclarovalo vôľu zastaviť tento projekt.

Mesto je povinné udržať prevádzkovanie centra a poskytovanie jeho služieb počas nasledujúcich piatich rokov. Tím KCN pracuje na upravenej verzii finančného plánu, ktorý bude oveľa úspornejší a zníži potrebu financií z rozpočtu mesta. Bolo by však úplne nelogické nechať moderné zariadené a technologicky vybavené stavby kreatívneho centra nevyužívané len preto, že na ich prevádzku budú potrebné financie z rozpočtu mesta. Obzvlášť keď tieto budovy v budúcich rokoch dajú priestor na sebarealizáciu mnohým vekovým a záujmovým skupinám občanov mesta Nitra.

Od októbra je v platnosti zákaz parkovania na chodníkoch

Od 1. októbra nadobudla účinnosť právna úprava, ktorou zanikla možnosť parkovania na chodníku. Jej cieľom je uvoľniť verejný priestor a vrátiť chodníky tým, komu patria – chodcom.

Mesto Nitra si ešte pred schválením novely dalo urobiť analýzu miestnych ciest, na ktorých sa parkuje na chodníku. Na väčšine z nich sa snaží parkovacie miesta zachovať aj po zmene legislatívy. Možné je to osadením dopravného značenia. Hlavne v centrálnej časti mesta však Nitra zároveň chce vytvárať maximálne bezpečné podmienky pre chodcov, rodičov s kočíkmi alebo ľudí na vozíku.

Ako informoval vedúci Odboru dopravy Mestského úradu v Nitre Matúš Maruniak, mesto osadilo značenia všade tam, kde to bolo možné. Tam, kde to možné nebolo, značku vodiči nanájdu a nemôžu tam parkovať.

Čo sa týka sídlisk, tam bolo už v minulosti nutné zaparkovať na vyznačených miestach.

Iná je situácia v lokalitách s rodinnými domami. „Ozývali sa nám najmä ľudia zo Zobora. Všimli sme si, že začínajú parkovať vo dvore, čo mesto vníma pozitívne,“ uviedol Maruniak. „Stretávame sa však aj s podmienkami, kde obyvatelia nemajú kde zaparkovať, napríklad ide o Drozdí chodník.“ Dlhé roky sa tu parkovalo na Kamennej ulici. „Vyhotovenie cesty a priestorové parametre občanom nedovoľujú zaparkovať vo dvore,“ upozorňuje vedúci odboru.

Niekoľko tipov, kam preparkovať

- Na označené parkovacie miesto v okolí. Väčšinou stačí prejsť pár krokov.
- Do dvora, ak parkujete na chodníku pred vaším domom.
- Do najbližšej garáže alebo parkovacieho domu.
- Keď nie je nutné použiť auto, nechajte ho doma. Do práce, školy alebo na nákup chodte pešo, bicyklom alebo verejnou dopravou.

Nielen na chodníkoch, ale ani na ceste nie je parkovanie povolené pokiaľ nie je vyznačené dopravným značením. Pri státi musí vodič nechať priestor najmenej 3 m v každom smere jazdy.

V Starom meste je najvypuklejšou lokalitou Školská ulica. Na nej by sa malo parkovať pozdĺžne, nemalo by sa parkovať na šírku na chodníku.

Podobne ako pri iných novinkách, je nevyhnutné, aby si vodiči na novú legislatívu zvykli. Zmeniť aktuálny stav si však vyžaduje viac úsilia ako úpravu zákona.

Ulice Slovenska sú plné áut parkujúcich na chodníkoch, čo z nás robí takmer svetový unikát. Preparkovaním auta uvoľníte verejný priestor, ktorý poteší rodičov s kočíkom, uľahčí deň vozíčkára a vráti priestor chodcom.

Jana Krajčovičová
foto: Lenka Mareková

V Starom parku pribudne 10-metrový hrad aj 80 nových stromov

V týchto týždňoch sa finišuje s obnovou Starého parku, ktorý prechádza revitalizáciou nevídaných rozmerov.

Desaťmetrový hrad na hranie odkazuje na Nitriansky hrad

Pred dokončením stavebných prác v Starom parku sa uskutočnil kontrolný deň aj za účasti tímu projektantov z ateliéru Krejčířkovi, ktorý revitalizáciu parku navrhol. Počas obhliadky si zástupcovia mesta aj ateliéru z Českej republiky pozreli všetky dôležité súčasti prác, od mlatových chodníkov, cez lavičky a ležadlá, žabiú fontánu, zvieraciu oboru, výsadbu stromov a trávnikov až po inštaláciu nových detských ihrísk.

Jednou z najviditeľnejších novinek bude 10-metrový hrad na hranie. Tento herný prvok je odkazom na Nitriansky hrad. Neďaleko neho vzniká ďalšia atrakcia, vizuálne pripomínajúca Zobor. Oba prvky bude spájať

klukatý modrý pás symbolizujúci rieku Nitra. V tejto "rieke" budú trampolíny a ďalšie herné lákadlá pre najmenších.

Legendárna žabia fontána

Mnohí z čitateľov sa zaujímajú o žabiú fontánu od akademického sochára Júliusa Bártfaya. Tá sa vrátila k svojmu pôvodnému vzhľadu z roku 1935. Po rekonštrukcii je dnes opäť funkčná, zostáva už len doladiť posledných pár detailov.

Vodník, ktorý k fontáne pribudol až o desaťročia neskôr, našiel svoje miesto v inej časti parku, neďaleko mŕtveho ramena rieky. V okolí vodníka vznikne atraktívne detské ihrisko s vodnými prvkami.

Zakvitnutý park a vyhliadkové móla

V parku sú už dnes vysadené nové kvetinové záhony, trávniky aj desiatky stromov. Kvety ukážu svoju plnú krásu až na jar, rovnako aj tráva. Stromy postupne sadi

Čo vás čaká v starom parku po revitalizácii

- vynovené detské ihriská doplnené o inkluzívne prvky
- nová bohatšia výsadba
- workout prvky pre seniorov
- zrevitalizované chodníky z prírodných materiálov
- pikniková lúka s miestami na grilovanie
- vyhliadkové móla nad zvieracou oborou
- nové osvetlenie a lavičky
- opravená žabia fontána

špecializovaná firma, a to aj v okolí piknikových stolov tak, aby sme tu mohli počas leta sedieť v príjemnom tieni. V parku pribudlo niekoľko vyhladkových mól. Dve z nich sú v okolí mŕtveho ramena rieky Nitra. Tretie je vo zvieracej obore. Osadené sú už aj parkové lavičky, ktorých historizujúci dizajn pripomína, že park vznikol ešte v 19. storočí. Pribudli aj oddychové ležadlá. Práce v parku pokračujú. Tešíme sa z vášho záujmu a už čoskoro prinesieme ďalšie novinky.

Projekt je hrađený z európskych prostriedkov. Mesto Nitra naň získalo z fondov takmer 6 miliónov eur, radnica obnovu spolufinancuje sumou vo výške 5 %.

Henrich Varga
foto: Roman Oravec, Henrich Varga

Mesto má dve nové autá. Flotilu posilní zberové a deväťmiestne vozidlo

Obyvateľom Nitry a ich potrebám budú slúžiť dve novinky v mestskom vozovom parku. Ide o zberový automobil Scania L280, ktorý patrí Nitrianskym komunálnym službám (NKS), a Renault Trafic, ktorý využije Správa zariadení sociálnych služieb (SZSS).

Prvé zberové vozidlo má pohon na CNG, teda stlačený zemný plyn. Zakúpené bolo z prostriedkov NKS za 241 000 eur. Služi na zber odpadov, prioritne v centre mesta a na sídliskách. „Je to prvé vozidlo vo flotile NKS na ekologický pohon a jeho prínos pre obyvateľov vidíme predovšetkým v nižších emisiách a hluku,“ uviedol riaditeľ spoločnosti Ladislav Peniaško.

V druhom prípade ide o deväťmiestne osobné vozidlo, vďaka ktorému budú sociálne služby mesta efektívnejšie a kvalitnejšie. Vybavené je elektrickou hydrau-

lickou zdvíhacou plošinou a kotvením pre bezpečný prevoz dvoch imobilných osôb na invalidnom vozíku súčasne, teda v rámci jednej jazdy. „Doteraz sme disponovali len staršími vozidlami na prepravu osôb na invalidnom vozíku s kapacitou jeden vozík, pričom dopyt po takomto druhu prepravy prevyšoval naše kapacitné možnosti,“ informovala Zuzana Feješová zo SZSS. Nákupná cena samotného vozidla bola 37 000 eur, jeho vybavenie nástupnou plošinou a kotvením vozíkov stálo 10 146 eur. „Nenávratný finančný príspevok z eurofondov dosiahol výšku 43 812 eur, zvyšné finančné prostriedky sme vynaložili z vlastných príjmov našej organizácie,“ dodala Feješová.

SZSS v rámci Mesta Nitra ako jediná poskytuje prepravnú službu s možnosťou bezpečnej prepravy osôb na invalidnom vozíku bez potreby ich presadenia si na sedadlá. „Práve táto skutočnosť skracuje celkovú dobu prepravy, čím je možné vozidlo vyťažiť efektívnejšie a vieme uspokojiť väčší počet žiadostí o sociálnu prepravu. Zároveň je nutné spomenúť aj ostatné benefity: modernejšie vozidlo menej zafažuje životné prostredie, nakoľko vyhovuje prísnejším ekologickým normám, a jeho prevádzka je vďaka nižšej spotrebe pohonných hmôt a ostatných technických kvapalín hospodárnejšia,“ uzavrela Zuzana Feješová zo Správy zariadení sociálnych služieb.

Jana Krajčovičová
foto: Roman Oravec

Martin Ďurčovič: Participácia s obyvateľmi mesta je jedným zo základných predpokladov demokratickej samosprávy

**Ako vznikala štúdia?
Z čoho ste vychádzali?**

Štúdia vznikala dôslednou analýzou územia, jeho problémov a potenciálov. Bola spracovaná za pomoci kolegov z Odboru životného prostredia, Odboru dopravy a Útvaru hlavného architekta. Pri kreovaní štúdie som vychádzal z našej študentskej práce, ktorá bola zameraná na revitalizáciu obytného súboru Predmostie v Nitre. Spolu so spolužiakom Ondrejom Petečukom sme usporiadali veľkú participáciu s miestnymi obyvateľmi a ich podnety sme následne premietli do projektu. Naša práca sa stretla s pozitívnym ohlasom naprieč odbornou i širokou verejnosťou. Prezentovali sme ju aj na tohtoročnom festivale Deň architektúry Nitra.

Ďalej treba určite spomenúť, že mesto Nitra má vypracovaných mnoho kvalitných strategických dokumentov, ako napríklad Manuál verejných priestranstiev, Generálny plán zelene alebo Stratégiu adaptačných opatrení na zmenu klímy, ktorými sa treba zodpovedne riadiť a uplatňovať ich v praxi.

Prečo je podľa vás dôležitá participácia s obyvateľmi pri takomto projekte?

Participácia s obyvateľmi mesta je jedným zo základných predpokladov demokratickej samosprávy a má priamy vplyv na kvalitu ich života. Dôležitá je minimálne z dvoch dôvodov. Po prvé, aby sme porozumeli špecifickým potrebám širokého spektra miestnych obyvateľov a ich hodnoteniu súčasnej situácie. Po druhé, aby sme získali k návrhom plánov spätnú väzbu od tých, ktorých sa týkajú. V neposlednom rade participácia pomáha k budovaniu miestnej komunity. Hlavne v lokalitách, kde ľudia stratili spoločenské väzby a cit k miestu. Obnovenie vzájomných vzťahov umožní lepšie spolupodieľanie sa na rozvoji a starostlivosti o svoje okolie.

Obyvateľov Bernolákovej sa mesto pýtalo, ako by mal vyzeráť ich vnútroblok

Radnica má v pláne revitalizovať ďalší priestor v Starom meste. Predtým, ako vyhlási verejné obstarávanie na zhotoviteľa projektovej dokumentácie, sa zástupcovia mesta stretli s obyvateľmi okolitých bytoviek.

Vnútroblok obklopujú ulice Bernolákova, Vajanského, Hollého a Štúrova. „Ako výbor tu dlhodobo vnímame problematické parkovanie, ako aj zlý stav spevnených plôch, zelene a chýbajúci mobiliár pre voľnočasové aktivity,“ popisuje aktuálny stav priestoru poslanec za Staré mesto Erik Král.

Aktuálne má úrad vypracovanú ideovú štúdiu, ktorá bude slúžiť ako podklad na vyhlásenie verejného obstarávania na projektovú dokumentáciu. Mestské zastupiteľstvo na ňu v tomto roku schválilo 30 000 eur. Následne sa bude radnica uchádzať o financie z Európskej únie.

Mesto do plánovania zapája aj obyvateľov

Autorom štúdie je Martin Ďurčovič z Fakulty architektúry VUT v Brne, ktorý na októbrovom stretnutí obyvateľom predstavil prvotný zámer, ako sa dá o priestore uvažovať a aké možnosti majú. Ich úlohou bolo povedať, aké sú ich potreby, kde vidia priority a ako si predstavujú trávenie času v susedstve.

„Takéto spoločné plánovanie nám umožňuje získať cenné názory, ktoré môžu viesť k lepším a relevantnejším rozhodnutiam. Obyvatelia majú prvotný pohľad na svoje potreby a problémy, čo zvyšuje účinnosť plánovacích procesov. Taktiež to zvyšuje dôveru a angažovanosť komunity v projekte,“ vysvetľuje Erik Král.

Obyvatelia, ktorí prišli na susedské stretnutie sa zhodli, že je nevyhnuté venovať pozornosť parkovaniu. Na prvý pohľad autá zaplňajú celý vnútroblok. „Cieľom je tento parkovací chaos upratať a zaradiť miesta do zóny s regulovaným parkovaním. To uľahčí parkovanie najmä domácim s trvalým pobytom,“ hovorí viceprimátor Peter Mezei.

Okrem parkovania získa priestor pridanú hodnotu

Obyvatelia vnútrobloku sa spoločne zhodli, že chcú zachovať a ošetriť existujúcu zeleň, vybudovať polopodzemné kontajnery na odpad a pre väčšiu bezpečnosť obnoviť verejné osvetlenie. Súčasťou zmeny by podľa ich predstáv mali byť aj lavičky a detské ihrisko určené primárne pre najmenšie deti, nakoľko v tesnej blízkosti na Hollého ulici mesto nedávno vybudovalo nové ihrisko.

„Nápady obyvateľov hodnotím ako výslovné pragmatické. Uvedomujú si totiž reálne limity mesta aj miesta. Tie spočívajú v následnej údržbe a využití navrhovaných prvkov,“ hovorí autor štúdie Ďurčovič a zároveň dodáva, že pri spoločnom plánovaní je dôležité nemyslieť len na vlastné potreby. „Ak niekto nechce napríklad lavičku, nemusí ju v návrhu hneď úplne zamietnuť, pretože inému susedovi môže poslúžiť.“

Zástupcovia mesta, autor štúdie a kolegovia z Odboru životného prostredia a Útvaru hlavného architekta diskutovali s obyvateľmi takmer dve hodiny. Všetky ich postrehy a pripomienky zaznamenali. Na základe nich pripravia finálnu štúdiu, ktorá bude opäť odkomunikovaná s obyvateľmi vnútrobloku.

Lenka Mareková
foto: autorka

Diskusia s obyvateľmi vnútrobloku.

Obnova Boriny je dokončená

Revitalizácia mestského lesa medzi Čermáňom a Klokočinou prebiehala vo viacerých etapách posledných osemnásť mesiacov.

V roku 2019 na Borine vznikol nový zdieľaný chodník pre chodcov a cyklistov. Pribudlo osvetlenie, zvýšil sa pohyb ľudí a lesík sa stal príjemnejším a bezpečnejším miestom pre obyvateľov aj návštevníkov.

Minulý rok začali práce, počas ktorých bolo na Borine umiestnených 15 000 sadeníc stromov, pribudli lavičky, odpadkové koše, prístrešky aj ohniská na opekanie. Ešte pred oficiálnym dokončením prác tu bolo počas pekných dní vidno skupinky ľudí, ktorí si novovybavený priestor obľúbili.

Na Borine vznikla aj telocvičňa v prírode, pribudol náučný chodník, informačné tabule a ihrisko pre deti. Pamätníci spomínajú na plochu, tak trochu ukrytú za stromami, ktorá kedysi slúžila ako tančiareň, priestor pre majálesy, zábavy a stretávanie sa ľudí z okolia. V rámci obnovy mestského lesa v týchto miestach vzniklo pódium aj s elektrickými pripojkami a osvetlením.

Projekt revitalizácie Boriny bol hrađený z Integrovaného regionálneho operačného programu IROP a z rozpočtu mesta. Náklady na túto investíciu boli 151631 eur.

Henrich Varga
foto: Roman Oravec

Nová cyklotrasa, atraktívnejšie vnútrobloky, zachránené historické budovy, nové zelené plochy

To je časť noviniek, na ktoré sa obyvatelia môžu tešiť ešte tento rok. Radníci sa podarilo na tieto projekty získať financie z Európskej únie. Prinášame vám ich prehľad a stav, v ktorom sa v čase uzávierky novín nachádzajú.

O jednotlivých projektoch sme vás priebežne informovali počas celého roka. Časť projektov je už dokončená a slúži verejnosti, ako napríklad Brezový háj, Borina či Nový park. Ostatné projekty finišujú alebo sú v procese kolaudácie.

Nové obratisko autobusov v Dolných Krškanoch

Na Dvorčianskej ulici vzniklo sedem metrov široké obratisko pre autobusy verejnej dopravy. Súčasťou je pruh pre vystupovanie cestujúcich. Zároveň mesto neďaleko vybudovalo nový chodník a plochu pre zastávku a nastupovanie. Doteraz sa autobusy točili na vedľajšej ploche, ktorá nepatrila mestu a za ktorú bolo potrebné platiť. Novovybudované obratisko radnici ročne ušetrí približne 6 200 eur.

Zhotoviteľ ukončil všetky práce. Mesto nové obratisko prevzalo koncom októbra, následne prebehne kolaudácia. Cena prác bola 192 000 eur vrátane DPH. Práce na tomto projekte sa navýšili o 24 900 eur z dôvodu preizolovania plynového potrubia, neúnosnosti podlažia a výrubu drevín. Mesto na tento projekt získalo 173 000 eur z eurofondov. Náklady mesta z rozpočtu sú vo výške 34 012 eur.

Areál Základnej školy Škultétyho sa otvorí verejnosti

V súčasnosti areál využívajú predovšetkým žiaci základnej školy. Vďaka nenávratnému finančnému príspevku vo výške 37 000 eur sa mesto pustilo do revitalizácie priestoru, ktorý chce po dokončení sprístupniť mimo vyučovacích hodín aj obyvateľom Klokočiny.

Cieľom je zazeleniť priestor pred školou, ktorý je využívaný obmedzene, nakoľko nie je zabezpečená izolácia od neďalekej Dolnočermánskej ulice. Preto tu pribudnú nové stromy, trvankové záhony a trávnik. Nová zeleň zníži okolitý hluk a prašnosť od cesty. Na Klokočine tak vznikne malý lokálny park, ktorého súčasťou bude altánok a piknikové sedenie.

Obnovou prešiel aj vnútroblok na Dieloch

V októbrovom čísle Radničných novín sme vás informovali, že mesto revitalizuje vnútrobloky na Štúrovej a na Wilsonovom nábreží. V balíčku eurofondových projektov je aj vnútroblok Popradská – Kmeťova.

Pre fanúšikov exteriérového cvičenia pribudne nové workoutové ihrisko. Malých obyvateľov potešia nové herné prvky, ako napríklad kolobežkárska dráha, lanová prekážková dráha či veľké branidlo s tematikou koníka. V okolí pribudnú nové lavičky a tieniace plachty. Súčasťou revitalizácie je nová zeleň a úprava plochy pred pomníkom.

Na obnovu získalo mesto viac ako 63-tisíc eur z eu-rofondov, z vlastného rozpočtu spolufinancuje sumou takmer 26-tisíc eur.

Mlynárce, Diely a Klokočinu prepojila nová cyklotrasa

Cyklotrasa je takmer dokončená. Poslednou fázou je výmena koľajníc na železničnom priecestí na Štúrovej ulici ako vyvolaná investícia, kde sa budú meniť senzory. Tie slúžia na prenos signálu, aby sa otvorila a zatvorila závara. Pre chodcov a cyklistov pribudne nový semafor a nové závary, ktoré budú súčasťou novej cyklotrasy. Pôvodný semafor a závary pre autá ostávajú zachované. Predbežný termín prác je určený na december, závisí však od železníc a ich nastavenia plánovaných výluk na tratiach.

Na cyklotrasu získalo mesto dotáciu viac ako milión eur. Z rozpočtu mesta boli na tento projekt schválené financie vo výške 231970 eur. Okrem 5 % spolufinancovania muselo mesto zaplatiť aj rozdiel medzi verejným obstarávaním a nenávratným finančným príspevkom a práce navyše.

Lenka Mareková
foto: Roman Oravec

Pätnäšť projektov financovaných z eurofondov

Všetky projekty musia byť administratívne ukončené do konca tohto roku. Následne budú pokračovať ďalšie úkony, ako napríklad kolaudácia.

1. Revitalizácia vnútrobloku na Štúrovej 17 – 21
2. Cyklotrasa Mlynárce – Diely – Klokočina
3. Revitalizácia mestského lesa Borina
4. Obratisko cestnej verejnej dopravy
na Dvorčianskej ulici
5. Komunitné centrum Dražovce
6. Revitalizácia vnútrobloku Za Ferenitkou
19 – 29 a Wilsonovo nábrežie 32 – 34
7. Brezový háj
8. Revitalizácia Hradného kopca
9. Revitalizácia Nového parku
10. Podjazd pod Univerzitným mostom
11. Revitalizácia Starého parku
12. Revitalizácia areálu ZŠ Škultétyho
13. Regenerácia vnútrobloku
Popradská – Kmeťova
14. Kreatívne centrum – 4 budovy
na Martinskom vrchu
15. Kreatívne centrum – Kino Palace

Poznáme osem nositeľov ocenenia Srdce na dlani

Nitrianske centrum dobrovoľníctva (NCD) ocenilo na trinástom ročníku Srdce na dlani osem najaktívnejších dobrovoľníkov. Primátor Nitry Marek Hattas osobne poďakoval všetkým 97 dobrovoľníkom, ktorí v tomto roku venovali svoj čas na pomoc iným.

ne pomáha na rôznych miestach, jej srdcovka je nitriansky Dobro.trh.

Najviac nominácií od rôznych nominantov získala výrobná spoločnosť, ktorá sídli v nitrianskom priemyselnom parku. „V rámci dobrovoľníctva v našom kraji vnímame rastúci dosah firemného dobrovoľníctva, rozvoj dobrovoľníctva na školách a medzi mladými ľuďmi, čo sa prejavilo aj na vyšších počtoch nominácií. Tento trend sa nám ukazuje aj vo vyššom záujme o spolupráce či prednášky,“ uvádza Jana Andreasová z Nitrianskeho centra dobrovoľníctva.

Medzi laureátmi je mladý dobrovoľník, ktorý si tento rok vyskúšal množstvo zbierok, podujatí, ale i dlhodobé dobrovoľníctvo. V Nových Zámkoch je veľa aktívnych jednotlivcov, medzi nimi aj dobrovoľník zo sociálnej oblasti, ktorý vždy priloží ruku k dielu tam, kde treba. V Nitre je sociálna oblasť tiež tradične silná kategória, ocenenie si domov odniesol aj rodák z Kalifornie, ktorý pomáha v rôznych organizáciách. Občianske združenie Mareena premenilo svoju nomináciu Ukrajinky Svitlany vďaka jej nasadeniu a pomoci ukrajinským utečencom. V kategórii deti a mládež dominovala žena, ktorú v okolí Levíc poznajú pod prezývkou Anjel Vianoc. V oblasti výchovy a vzdelávania prevažovali pedagogičky, ocenenie získala aktívna učiteľka zo Spojenej školy v Nitre. V ochrane životného prostredia triumfovala zariadená dobrovoľníčka, ktorá pravidel-

Laureáti ocenenia Srdce na dlani 2023:

Dobrovoľník/čka do 18 rokov: Martin Sedlák

Dobrovoľník/čka v sociálnej a zdravotnej oblasti: Gabriel Dráfi, Timothy Keys

Dobrovoľník/čka v oblasti kultúry a umenia: Svitlana Bondarenko

Dobrovoľník/čka v oblasti práce s deťmi a mládežou: Magdaléna Hermánová

Dobrovoľník/čka v oblasti výchovy a vzdelávania: Nina Hasprová

Dobrovoľník/čka v oblasti ochrany životného prostredia: Mária Plaskoňová

Subjekt podporujúci dobrovoľníctvo: LB Slovakia Plastics s.r.o.

„Nitrianske centrum dobrovoľníctva je jednou z organizácií, ktorá nám ukazuje, že otvorená občianska spoločnosť a neziskové mimovládne organizácie majú v našej krajine nezastupiteľné miesto. Veľmi často supľujú štát tam, kde končia jeho možnosti či schopnosti. Je dôležité, aby sme v dnešnej dobe zostali ostražití, najmä v situácii, keď niekto z pozície moci káduje neziskové organizácie na ušľachtilé a neúšľachtilé,“ povedal Hattas.

Srdce na dlani je ocenenie Nitrianskeho centra dobrovoľníctva, ktoré rozvíja a zvyšuje status dobrovoľníctva. Ide o ocenenie dobrovoľníkov a dobrovoľníčok za ich činnosť vykonávanú bez nároku na finančnú odmenu v prospech iných, v rôznych oblastiach spoločenského života, rozvoja komunity, ochrany životného prostredia, kultúry, výchovy a vzdelávania a pod. Prípadne aj za výnimočný čin alebo iný prejav solidarity a motivovania k pomoci pre iných.

Petra Veľká Hadžová (NCD)
foto: Peter Bednár

Nitriansky mládežnícky parlament opäť funguje

Študenti nitrianskych stredných a vysokých škôl obnovili svoj parlament. Čo je Nitriansky mládežnícky parlament (NMP)

Účel

Zaoberá sa sledovaním diania v meste a zabezpečovaním užšieho kontaktu mládeže s orgánmi mesta a napomáha presadzovaniu ich záujmov a požiadaviek. Ďalšou úlohou je zvyšovanie povedomia mládeže v rôznych témach, podpora osobného rozvoja mládeže, podpora rovnosti a znižovanie diskriminácie medzi mládežou, zvyšovanie inklúzie, zlepšovanie medzigeneračných vzťahov, vytváranie bezpečného prostredia pre stretávanie a začleňovanie mládeže do spoločnosti. Činnosť NMP zahŕňa najmä zastupovanie záujmov mládeže, organizovanie vlastných podujatí, aktívnu spoluprácu s ďalšími školskými alebo mládežníckymi parlamentmi.

História

Začiatkom roka 2023 sa na diskusii organizácie Nitrianskej krajskej rady mládeže zistilo, že mládež sa chce aktívne podieľať na skvalitňovaní života mladých v Nitre, chceli vykonávať dobrovoľnícke aktivity a tiež realizovať svoje nápady. Účastníci diskusie sa dostali až k myšlienke obnoviť Nitriansky mládežnícky parlament, ktorý v Nitre fungoval v rokoch 2016 až 2018, kedy združoval prevažne stredoškolákov. Predošlá pôsobnosť mládežníckeho parlamentu sa ale skončila, nakoľko členovia odišli študovať na vysoké školy mimo mesta Nitra.

Od tejto marcovej diskusie sa účastníci pravidelne stretávali,

napísali vlastný štatút a dnes ako aj iné mládežnícke parlamenty v okolitých mestách začínajú naplňať svoju funkciu.

Fungovanie

Nitriansky mládežnícky parlament má 15 členov, zastúpené sú tu stredné školy aj univerzity. Predsedom sa po voľbe a zvolení členmi stal Marcel Fekete. Členovia sú menovaní na obdobie dvoch rokov. Členstvo zaniká rôznymi spôsobmi - vypršaním mandátu, vzdaním sa mandátu, roz-

hodnutím členskej schôdze, ak člen prestane spĺňať základné podmienky, napríklad bývanie alebo pracovanie či študovanie v Nitre, vylúčením alebo vstupom do politickej strany. NMP zasadá každý mesiac. Uznesenia, ktoré mládežnícky parlament schváli, sú záväzné pre NMP a musia sa ním riadiť všetci jeho členovia.

Aktivity

Od obnovenia sa NMP zapája najmä do dobrovoľníckych aktivít organizovaných mestom Nitra, medzi ktoré patria Beh Zoborskou lesostepou, Kláštorňý beh, či cyklistické preteky Okolo Slovenska. Členovia sa každomesačne zúčastňujú na stretnutí MAT – Mestského akčného tímu pre mládež. Podali si tiež prvý projekt, ktorý má mať vzdelávací charakter a jeho cieľom je zvýšiť finančnú gramotnosť. Do budúcnosti je naplánovaná tvorba workshopov na rôzne témy, spolupráca s organizáciami Biela pastelka, Liga proti rakovine SR, alebo zapájanie sa do výziev, písanie projektov, či zúčastnenie sa výmenných pobytov Erasmus+.

Ulrika Ľapušová, TH

Ako sa stať členom Nitrianskeho mládežníckeho parlamentu

Informácie o fungovaní NMP môžete získať na instagramovej stránke NMP @nitrianskyp, alebo facebooku Nitriansky mládežnícky parlament, prípadne na maile tapusova@msunitra.sk

Z rokovania Mestského parlamentu

Lepšia spolupráca verejnej dopravy mesta a župy

Do doby, kým sa finálne zavedie Integrovaný dopravný systém (IDS) na spoločnom dopravnom území mesta a kraja chcú poslanci čiasťtočne zlepšiť podmienky cestovania verejnou autobusovou dopravou. Na budovaní IDS pracuje Mesto Nitra, Nitriansky samosprávny kraj, dopravné spoločnosti Transdev a Arriva od apríla 2023. Podľa poslanca Igora Kršiaka je však zatiaľ možné napríklad zaviesť systém jednotných predplatných cestovných lístkov, zabezpečiť pravidelnú autobusovú dopravu na území mesta Nitry aj autobusmi

prímestskej dopravy, umožniť nástup a výstup cestujúceho z prostriedkov prímestskej dopravy na území mesta, vzájomne akceptovať cestovné lístky a dopravné karty či nastaviť jednotné cenové a tarifné podmienky. Medzi hlavné výhrady, ktoré v pléne zazneli, patrila otázka duplicity s procesom budovania IDS a technická nepripravenosť spoločnosti Arriva, ktorá prevádzkuje prímestskú autobusovú dopravu. Mestské zastupiteľstvo projektový návrh vzájomnej spolupráce pri organizácii verejnej dopravy schválilo. Ďalšími krokmi bude návrh podmienok a pracovné stretnutie zainteresovaných strán.

V Párovských Hájoch opäť otvoria Centrum zdravia

Po vyše troch rokoch sa obnoví Centrum zdravia pre deti predškolského veku v Párovských Hájoch. Pre nesúlad s platnou legislatívou je obľúbené zariadenie od septembra 2020 mimo prevádzky. Tentokrát bude fungovať ako elokované pracovisko Centra voľného času Domino. Jeho využitie poslanci vidia v jednodenných pobytoch pre materské školy, prípadne prvý stupeň základných škôl. Ako na zasadnutí mestského zastupiteľstva informovala poslankyňa Marta Rácová, zariadenie už jednomyseľne schválila Komisia pre školstvo, mládež a vzdelávanie. V súčasnosti nie je možné z ekonomických ani časových dôvodov zriadiť v priestoroch materskú školu. Mesto však do budúcnosti s takouto alternatívou počíta v prípade jej reálnej potreby v tejto lokalite a možnosti jej zriadenia. Na rade sú teraz príprava zariadenia na prevádzku a vydanie nového prevádzkového poriadku, vrátane návrhu platieb za pobyty.

Jana Krajčovičová
foto: Roman Oravec

Radnica získala ocenenie Zodpovedný obstarávateľ 2022

Portál Transparex udelil Mestu Nitra hodnotenie A+ Veľmi zodpovedný obstarávateľ. Dôvodom sú vynikajúce výsledky, ktoré mesto dosiahlo pri realizovaní verejných obstarávaní v roku 2022. Spomedzi 4 440 hodnotených subjektov certifikát získalo 236 verejných obstarávateľov, hodnotenie A+ obdržalo iba jedno percento z nich. Z hodnotenia vyplynulo, že verejné obstarávanie Mesto Nitra uplynulý rok realizovalo profesionálne, s dôrazom na vysokú hospodárnosť a zabezpečenie čestnej hospodárskej súťaže. Zákazky podľa špecializovaného portálu realizuje mesto výrazne rýchlejšie než je celkový priemer a vyhrávajú ich transparentní a spoľahliví dodávatelia.

Výbory mestských častí informujú

VMČ Čermán

Vážení spoluobčania, Čermánčania, opäť sa vám prihovám po dlhšom čase v zastúpení VMČ č. 3 cestou Radničných novín, aby som vám priblížil aktuálne dianie v našej MČ.

Keďže sa blíži aj záver tohto roka, čo je aj obdobie kedy sa zvykne bilancovať, pripomeniem tri významné investičné akcie, ktoré sa podarilo dokončiť v tomto roku.

Tou prvou je dlho očakávané odovzdanie zrekonštruovanej lávky nad železnicou, ktorá tvorí významnú spojnicu medzi Čermánom, železničnou stanicou a mestom a je hojne využívaná študentami ako aj obyvateľmi Čermáňa. Významným bonusom je realizácia výťahu, ktorý vyriešil problém mnohých schodov pre starších občanov, mamičky s kočíkmi ako aj cyklistov.

Ďalším významným počinom je odovzdanie projektu Revitalizácia Boriny, kde vzniklo multiúčelové miesto pre trávenie voľného času, stretnutia s priateľmi pri opekačke alebo lokálne kultúrne akcie nielen obyvateľov Čermáňa, ale aj blízkej Klokočiny.

Tretou udalosťou, ktorá nás potešila bola oprava a rozšírenie kruhovej križovatky pri Dome Matice slovenskej, ktorej zničená časť bola nielen neestetická ale aj nebezpečná. Našou ďalšou snahou bude zabezpečiť opravu vyjazdených kolají a výtlkov na príľahlej ceste.

Rád by som informoval aj o našich ďalších aktivitách a k nim patrí príprava projektu pod pracovným názvom Parčík Hlboká. Ide o lokalitu pri telocvični, ktorú sme pred časom vyčistili od náletových drevín a stavebného odpadu a naším cieľom je, aby tu vznikol priestor s multifunkčným a detským ihriskom na športovo-oddychové aktivity detí a mládeže vkusne doplnený zeleňou. V súčas-

nosti prebieha príprava verejného obstarávania na projektovú dokumentáciu.

Ďalšou témou, ktorú aktuálne riešime v spolupráci s Nitrianskymi komunálnymi službami, je umiestnenie polopodzemných kontajnerov na komunálny odpad na Hlbokej ulici. Tento spôsob ukladania odpadu znižuje zápach, znižuje frekvenciu vývozov a ušetrí až 60 % plochy, takže nám môžu pribudnúť aj nejaké parkovacie miesta.

Určite aj vy registrujete, že kvalita našich ciest a chodníkov je neutešená a vyžaduje sústavné investície. Preto sme pre najbližšie obdobie medzi prioritných kandidátov na súvislú opravu zaradili cesty Železničarsku, Čulenovu, Priechodnú a Golianovu – paralelnú vedľajšiu časť pred pizzeriou Borina.

Záverom mi dovoľte, keďže už nám na námestí stojí vianočný stromček, zaželať všetkým spoluobčanom príjemný advent a pokojné sviatky prežité v zdraví a v kruhu svojich najbližších.

Robert Rathouský, predseda

VMČ Klokočina

Za VMČ č. 4 by som rád zhodnotil naše aktivity, kedy sme v novom zložení začali svoju činnosť pre volebné obdobie rokov 2022-2026. Klokočina má schválených niekoľko investičných akcií, z ktorých sa konečne tento rok realizovala výstavba nových parkovacích miest na Bazovského ul. Momentálne sa realizuje rekonštrukcia parkovacích státí na Borodáčovej ul. Finančne sú kryté v rozpočte mesta aj iné investičné akcie, napr. vybudovanie nového parkoviska na Benkovej ul., či ďalšia etapa rekonštrukcie Škultétyho ul., PD na rekonštrukciu ulíc Šúdolská a Nitrianska, a rovnako PD pre rozšírenie parkoviska Čajkovské-

ho 5-9. Všetky tieto akcie bohužiaľ stoja, alebo sú riešené veľmi zdĺhavo aj z dôvodu zlého vedenia úradu, poddimenzovania investičného odboru, odboru dopravy a Strediska mestských služieb a zbytočných zdĺhavých postupov, na základe nových smerníc vydaných primátorom. Naša snaha riešiť problémy ľudí na Klokočine je častokrát odsúvaná. Nebyť našej iniciatívy, bolo by mnoho vecí, ktoré by zostali neriešené. Určite by sme chceli veľa vecí v našom meste či na Klokočine zlepšiť. Pokiaľ však nepríde k zmene prístupu zo strany vedenia mesta a menežovania úradu, tak výsledky sa budú dostavovať len veľmi pomaly. Mali ste to možnosť vidieť aj na Klokočine, ako mesto na poslednú chvíľu riešilo „chodníkovú“ novelu zákona a problémy s parkovaním na chodníku. Parkovaciú politiku a zavedenie rezidentského parkovania v našej mestskej časti by sme radi spustili toto volebné obdobie a tak prešli od slov k činom. Z našej strany je vôľa konečne spraviť poriadok v parkovaní aj na Klokočine, preto sú schválené finančné prostriedky na rozbeh parkovacej politiky a intenzívne pripomienkujeme návrh novej VZN. Opäť je na úrade a príslušnom odbore, ako rýchlo vie pristúpiť k jej zavedeniu do praxe. Sme však veľmi radi, že sa nám podarilo zorganizovať v spolupráci s o. z. Nitrafiesta podujatie Klokočinská tancovačka pre seniorov, ktorá sa konala v októbri. Radi by sme pokračovali v týchto komunitných podujatiach pre našich seniorov na pravidelnej báze, aj z dôvodu dopytu po takomto type podujatia. Najbližšia tancovačka pre seniorov sa uskutoční 12. januára v Dome Matice slovenskej. Výbor mestskej časti sa snaží priebežne riešiť podnety na pravidelných zasadnutiach, ktoré sa konajú každý mesiac v Dome Matice slovenskej, kde radi uvítame obyvateľov so svojimi požiadavkami.

Pavol Obertáš, predseda

Všetko o Adventnej
Nitre 2023 tu:

Vianoce budú ekologickejšie, mesto nakúpilo 20-tisíc vratných pohárov

**Námestie zdobí pätnásťmetrový vianočný stromček.
Mestu ho darovala rodina z Lužianok.**

Vianočné trhy v Nitre sa začnú 1. decembra, kedy mesto otvorí predajné stánky. Dátum spustenia stánkov je decembrový, a nie novembrový, ako bolo v posledných rokoch zvykom, a to z toho dôvodu, že tento rok pripadajú adventné nedele netradične – prvá je 3. decembra a posledná je súčasne aj Štedrým dňom. Decembrové otvorenie Vianočného mestečka zvolila radnica preto, že celý koncept Vianočného mestečka ladí ako symbolické otváranie okienok na adventnom kalendári, ktoré skončí 24. decembrom. Vianočné mestečko plánuje ponechať otvorené až do Silvestra – či však naozaj ostane fungovať aj v období medzi Vianocami a Silvestrom, to uvidí podľa záujmu predajcov.

Mikuláš a rozsvietenie vianočného stromčeka bude na prvú adventnú nedeľu

Oficiálne otvorenie mestečka je naplánované až dva dni po jeho spustení, teda v nedeľu 3. decembra o 17.00 h, kedy príde Mikuláš a kedy sa rozsvieti vianočný stromček.

Program po celú dobu trvania Vianočného mestečka bude ladený prevažne tematicky:

Pondelky budú tradičné, budú približovať obyčaje a zvyky našich predkov. Utoroky budú rockové, stredy komunitné, štvrtky školské a piatky vyhradené základným umeleckým školám. Adventné víkendy budú aj

vzhľadom na väčší počet návštevníkov bohatšie na program, v ktorom si všetci nájdu to svoje.

Na Silvestra mesto plánuje diskotéku v čase od 23.00 h do 1.00 h. Keďže na Nový rok si pripomínáme výročie vzniku republiky, zaznie štátna hymna a príhovory predstaviteľov mesta. Ohňostroj mesto z množstva dôvodov, o ktorých už pred časom masívne informovalo, nerobí od roku 2019.

Tri desiatky stánkov

Stánkov vo Vianočnom mestečku bude v tomto roku 30: osem bude s občerstvením, osem bude nápojových a trinásť stánkov bude mať pestrú ponuku darčkových predmetov, vianočných dekorácií či trvanlivého vianočného pečiva. Tridsiaty stánok bude charitatívny, v ňom sa bude striedať desať rôznych združení.

Charitatívny stánok

1. OZ POKESON (1. 12. a 5. 12.)
2. Homo nitriensis (2. 12. – 4. 12.)
3. O.Z. KATARÍNKA (6. 12.)
4. Maltézska pomoc Slovensko – centrum Nitra (7. 12. – 10. 12.)
5. Správa zariadení sociálnych služieb (11. 12. – 12. 12.)
6. SZTP ZO č. 13 Nitra (13. 12. – 15. 12.)
7. Lions Club Nitra (16. 12. – 17. 12.)
8. Spoločnosť priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar, o. z. pobočka Nitra (18. 12. – 19. 12.)
9. Spoločnosť nápomocná autisťom – SPONA (20. 12. – 21. 12.)
10. OZ Pomoc pre Miška (22. 12. – 23. 12.)

Mierne sa v tomto roku zmení rozloženie stánkov, potravinové stánky sa budú striedať s remeselníkmi. Stánky budú rozmiestnené viac-menej v kruhu, potiahnu sa ale aj oboma stranami smerom k pódiu pri bývalej pošte.

Naopak, v uličke smerom na Mostnú a ani na Vršku nebudú žiadne stánky. Mesta vychádza zo skúseností predajcov, ktorí sa tu sťažovali na slabší predaj, ale v prípade Vršku aj z problémov s napojením na elektrinu, ktoré tu boli v uplynulých rokoch.

20-tisíc návratných pohárov s vianočnou maľbou

Novinkou je to, že Vianočné mestečko bude v roku 2023 ekologickejšie ako kedykoľvek predtým. Mesto zakúpilo 20 000 vratných pohárikov za 17 800 eur, nápoje sa budú predávať už len z nich. V praxi to bude fungovať tak, že návštevník zaplatí o 2 eurá za nápoj viac. Pri vrátení pohárika predajcovi mu 2 eurá vráti naspäť, bude však možnosť zakúpiť si pohárik na pamiatku. Ide o krásne poháriky s veľmi milou vianočnou maľbou. Sú zo špeciálneho polykarbonátového materiálu, ktorý

sa nerozbije ani v prípade, že pohárik padne na zem. Je garantované niekoľko stonásobné použitie pohárika bez toho, aby sa opotreboval.

Ďalšou novinkou je, že každý stánok s predajom jedla má povinnosť ponúkať aj bezlepkové a bezlaktóзовé dobroty.

Vianočná výzdoba a vianočný stromček

Keďže mestskí poslanci schválili mierne navýšenie rozpočtu na Vianočné mestečko prakticky len tesne pred adventom, mesto dokúpi niekoľko svetelných prvkov ešte pred otvorením mestečka. Svetelné číslice, ktoré budú symbolicky znázorňovať končiaci rok 2023 a nastupujúci rok 2024, budú na námestí aj v tomto roku.

Svätoplukovmu námestiu už od začiatku novembra dominuje vianočný stromček. Ide o jedlu obyčajnú. Stromček má 15 metrov a odhadovaný vek 30 až 40 rokov. Mestu ho poskytlí obyvatelia Lužianok zo svojej záhrady.

Tomáš Holúbek
foto: Roman Oravec

Integrácia opäť spájala ľudí

Mestská športová hala v Nitre zažila 23. októbra najväčšiu športovú charitatívnu exhibíciu, ktorá sa konala aj s podporou mesta Nitra. Takmer 2 300 detí sa spojilo a poslalo verejnosti silný odkaz v boji proti šikane, nenávisťným a negatívnym prejavom. Na charitatívnej akcii sa okrem detí zúčastnili aj osobnosti športového a kultúrneho života, aby v rámci Pamätného dňa rešpektu a eliminácie nenávisťných prejavov na deťoch podporili OZ Integrácia.

„Teší nás, že deň rešpektu s nami oslávili osobnosti, ktoré tvoria verejnú mienku, a tým výrazne ovplyvňujú mladú generáciu ľudí,“ povedal Slavomír Krafcák z občianskeho združenia Integrácia, ktoré sa venuje tým najzraniteľnejším skupinám ľudí už 15 rokov.

Prítomné deti zo základných a stredných škôl potešili osobnosti športového a hudobného sveta. Okrem futbalistov Mareka Hamšíka, Juraja Kucku,

Vladimíra Weissu ml. či Davida Strelca ich svojim hudobným vystúpením potešili aj Kali, Ego a Ondrej Kandráč. Prostredníctvom videí sa im prihovorili futbaloví reprezentanti Milan Škriniar, Stanislav Lobotka, bývalý hokejista Marián Hossa, lyžiarka Petra Vlhová a množstvo ďalších.

Na dopoludňajšie podujatie nadviazalo večerné, ktoré bolo primárne určené staršej generácii. Cieľom

hudobnej šou „Všetko, čo mám rád“ bolo podporiť rešpekt a úctu k starším. Vstupné bolo venované na charitatívne projekty. Časť pre nadáciu Nitrianskeho samosprávneho kraja Pomoc a časť pre zdravotníkov Fakultnej nemocnice v Nitre.

„V našom OZ pracujeme najmä pre dve skupiny obyvateľov, ktoré si zaslúžia našu pozornosť. Deti, pretože to je naša budúcnosť a seniori, pretože im patrí vďaka za všetku obeť a námaľu. Naša snaha je všetkých spájať a sprostredkovať hodnoty, ktoré sa postupne zo spoločnosti vytrácajú. Byť k sebe navzájom ohľaduplný, slušný či dobroprajný by nikdy nemalo vyjsť z módy. Práve preto chceme v tomto projekte pokračovať a takéto podujatia organizovať pravidelne s cieľom osloviť čo najviac ľudí,“ dodal Slavomír Krafcák z OZ Integrácia.

Mária Snopová
foto: OZ Integrácia

Tisíce detí sa spojili, aby ich dospelí počuli

Najväčšie prepojenie detí, s cieľom poukázať na svoje práva, aké Slovensko a Česko vo svojej histórii zažili! Viac ako 150 000 detí sa spojilo naprieč oboma krajinami a v pondelok 20. novembra hodinu spoločne bubnovali.

Desiaty ročník podujatia „Bubnujeme, aby bolo deti lepšie počuť 2023!“ sa konal na Slovensku pod záštitou prezidentky Slovenskej republiky Zuzany Čaputovej a v Čechách pod záštitou prezidenta Českej republiky Petra Pavla a Evy Pavlovej, prvej dámy.

„Keď sa pozerám do očí detských obetí násilia, býva mi smutno. Vidím v nich výčitku. Prečo sme to dopustili? Vidím v nich hnev, ale aj nádej. Uvedomujem si, že sme ako spoločnosť niekde zlyhali a zlyhávame. Uvedomujem si, že je to na nás dospelých, aby sa ochrana detí pred násilím stala prioritou. Deti by nemali zažívať násilie. A som rada, že to aj tento rok nahlas počas bubnovačky dajú nám dospelým vedieť, že ich hlas je dôležitý. Nevedia za seba bojovať, dokážu ale nemlčať. My dospelí by sme ich nemali umlčať a nemali by sme byť ticho. Lebo ticho ani nás a ani deti, pred násilím neochráni,“ hovorí Mariana Kováčová, zakladateľka Centra Slniečko, n. o.

Ani 33 rokov od prijatia Dohovoru o právach dieťaťa nemôžeme povedať, že sú deti na Slovensku a v Čechách dostatočne chránené a rešpektované. Nepomohlo zatiaľ ani viac ako 230 000 detí a dospelých, ktorí za posledných desať rokov vyšli v novembri do ulíc. S násilím sa môžeme vysporiadať len tak, že ho nebudeme bagatelizovať, prehliadať a vnímať ako niečo, čo sa nás netýka. Práve preto sa od roku 2014 vždy v novembri organizuje podujatie „Bubnujeme, aby bolo deti lepšie počuť!“. Podujatie, ktoré upozorňuje na dôležitosť ochrany detí pred násilím, pripomína potrebu včasnej prevencie v spoločnosti a vyjadruje hlasné NIE násiliu na deťoch!

V Nitre to v roku 2014 celé začalo. Podujatie v Nitre aj tento rok zastrešili Centrum Slniečko, n. o. a Mesto Nitra. S rytmom bubnujúcim tradične pomáhal už desiaty rok Igor Holka spolu s bubnovou šou Campana Batucada. Súčasťou programu bolo aj vyhlásenie

výsledkov a odovzdanie ocenení zapojeným do výtvarnej súťaže na tému: „Ako by vyzeral svet bez násilia?“, vyhlásenou organizátormi podujatia v Nitre. Záštitu nad výtvarnou súťažou prevzal primátor Mesta Nitra, Marek Hattas.

„Mimovládne organizácie sú absolútne neoddeliteľnou súčasťou zdravej a správne nastavenej občianskej spoločnosti. Moja päťročná skúsenosť vo funkcii primátora krajského mesta hovorí, že bez neziskoviek, akou je aj Centrum Slniečko, by naša spoločnosť nefungovala. Štát jednoducho nezvláda pokryť všetky potreby občanov, v tomto prípade detí. Som nesmierny hrdý na každú jednu mimovládnu, ktorá prispieva k lepšiemu chodu našej krajiny,“ hovorí Hattas. „Bol by som najradšej, keby násilie na deťoch neexistovalo. Bohužiaľ, stále je to téma, ktorá rezonuje, a tak považujem za svoju primátorskú povinnosť a našu povinnosť ako samosprávy prispieť k právam detí žiť v milujúcom a bezpečnom prostredí,“ dodáva primátor.

Do Bubnovačky sa mohol zapojiť každý. Zapojili sa spolky, inštitúcie, firmy i rodiny doma. Bubnovalo sa spoločne v meste na námestí, v športových halách, na školách v triedach, na chodbách, telocvični, či na dvore, ale aj vo firmách, organizáciách.

Okrem samotného bubnovania boli počas celého tohto týždňa organizované rôzne podporné aktivity k téme prevencie násilia. V školách napríklad premietanie filmov k téme, rozhovory, diskusie, tematické nástenky, pre menších zadania na kreslenie. Vo firmách je to zdieľanie informácií o ochrane detí, o podujatí prostredníctvom interných komunikačných kanálov, verejné prezentovanie podpory podujatia na sociálnych sieťach.

Centrum Slniečko
foto: Peter Bednár

Zasahujú všetkých, hlavne blízke okolie. Závislosti

Závislosť je vážne recidivujúce ochorenie, ktoré spôsobuje problém v zdravotnom stave človeka i v jeho sociálnom prostredí. Závislosti vieme klasifikovať rôznym spôsobom. Najčastejšie používaným delením je závislosť od návykových látok, vrátane alkoholu, a závislosť od škodlivých návykových činností. Ide o veľmi široké delenie, ktoré obsahuje veľké množstvo rôznych typov závislostí. Okrem iných delení existuje tiež delenie podľa Medzinárodnej klasifikácie chorôb, ktoré zohľadňuje medicínske hľadisko závislostí.

Je veľmi náročné pre samotného závislého rozpoznať svoju závislosť, pretože táto vykazuje rôzne symptómy, ktoré uvedomeniu si tohto problému bránia. Ide napríklad o rozvinutý racionalizačný systém, teda o hľadanie dôvodu pre svoje správanie,

nekritickosť, bagatelizovanie svojho stavu. Preto je dôležité, aby pomenovávali závislosť blízki príbuzní, ktorí vidia reálne situáciu závislého. Môžu ho na to upozorňovať a vytvárať určitý tlak na jeho ochotu vstúpiť do procesu uzdravenia. Zároveň môžu

vyhľadať poradenskú pomoc aj bez závislého, čo sa nám v našej organizácii stáva veľmi často. Príbuzní dostávajú v poradenskom procese legitimitu oprávnenosti na tlak, ktorý privedie závislého k rozhodnutiu ísť sa liečiť.

Rodina a blízki príbuzní nesú dôsledky závislosti člena rodiny alebo blízkeho človeka tiež v rôznych podobách, nedá sa povedať, že by závislosť ovplyvňovala iba život samotného závislého. Preto by malo byť aj v ich záujme celú situáciu v rodine riešiť. Môžu sa obrátiť na ambulantného psychiatra a ambulantné poradenské centrá, ktoré sa tejto téme venujú.

Do našej neziskovej organizácie BUDÚCNOSŤ v Nitre prichádzajú príbuzní i samotní klienti so žiadosťou o pomoc, ktorú od nás dostanú vo forme informácie o ďalších postupoch, individuálneho poradenstva, alebo vstupujú do skupín, v ktorých závislosť, spoluzávislosť a násilie v kontexte závislostí riešime. V prípade, že ambulantná forma psychologického, sociálneho a právneho poradenstva nestačí, distribuuujeme klientov na ústavný pobyt. Po absolvovaní ústavnej liečby majú možnosť klienti u nás vstúpiť do doliečovacieho procesu.

Závislosť nie je vyliečiteľná, ale liečiteľná, klient ostáva závislý po celý život. V prípade dodržiavania princípov, ktoré klient prijíma za svoje, získaním náhľadu na seba a posilňovaním svojej motivácie, dáva klient sebe i svojej rodine šancu na kvalitný život. Je potrebné, aby udržiaval proabstinenčný postoj upevňovaním rozhodnutia k abstinencii.

V septembri nás navždy opustili títo Nitrania

Tému závislosti je potrebné v našej spoločnosti odtabuizovávať, pretože tým, že o nej nebudeme hovoriť, nič neriešime. Je to veľmi citlivá téma, dotýka sa nás všetkých v rôznych podobách, tak by sme jej mali venovať aj patričnú pozornosť bez dehonestovania závislých. Mali by sme na tom všetci participovať, pričom spolupráca inštitúcií v komunite je dobrým začiatkom. O tú sa snažíme práve otvorenými diskusiami, ktoré vysielame na facebooku, alebo osobnými stretnutiami odborníkov pri diskusných stoloch.

Táto spolupráca prináša svoje ovocie. Zvlášť veľkú radosť mám pri spomienke na rodinu s dvomi maloletými deťmi, ktorej hrozilo pre závislosť rodičov odňatie detí a ich deložovanie z bytu. Po intervenciách v našej organizácii v spolupráci s Odborom sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre dnes obidvaja závislí rodičia abstinujú už tri roky a deti majú možnosť rozvíjať sa v rodine. Som vďačná za to, že som pri tejto zmene mohla byť.

Luba Pavelová,
riaditeľka BUDÚCNOSTĽ, n. o. v Nitre

V ďalšom čísle budeme hovoriť o ľuďoch bez domova s vedúcou Domu charity sv. Rafaela Klárou Labošovou. Ak na ňu máte otázky, môžete ich zaslať na mail svitacova@msunitra.sk

Juraj Antalík
vo veku 71 rokov

Irma Baumanová
vo veku 91 rokov

Lubor Bekö
vo veku 54 rokov

Jozef Beňa
vo veku 72 rokov

Žofia Bledá
vo veku 93 rokov

Eva Cucorová
vo veku 79 rokov

Dušan Cyprian
vo veku 55 rokov

Miloš Červienka
vo veku 67 rokov

Ernest Današ
vo veku 92 rokov

Irena Dediková
vo veku 88 rokov

Gertrúda Depešová
vo veku 82 rokov

Vladimír Drgoňa
vo veku 79 rokov

Ondrej Eršek
vo veku 68 rokov

Hilda Fodorová
vo veku 83 rokov

Ivan Gábriš
vo veku 39 rokov

Rudolf Godár
vo veku 66 rokov

Klára Grígelová
vo veku 93 rokov

Mária Herdová
vo veku 89 rokov

Antónia Holecová
vo veku 75 rokov

Mária Hrdlicová
vo veku 79 rokov

Alojz Jantoška
vo veku 76 rokov

Jozef Jašík
vo veku 63 rokov

Matej Kalužák
vo veku 92 rokov

Jolana Kamenická
vo veku 65 rokov

Miloslav Karaba
vo veku 82 rokov

Rudolf Karvay
vo veku 46 rokov

Karol Komár
vo veku 86 rokov

Luboš Kopáč
vo veku 50 rokov

Ludmila Krajancová
vo veku 81 rokov

Anna Krajňáková
vo veku 78 rokov

Alžbeta Kuklová
vo veku 87 rokov

Margita Kupriaková
vo veku 89 rokov

Vojtech Lendel
vo veku 82 rokov

Ludovít Majerčík
vo veku 81 rokov

Milan Malina
vo veku 63 rokov

Oľga Mésarošová
vo veku 95 rokov

Dana Mészárošová
vo veku 50 rokov

Jozef Mikulášik
vo veku 87 rokov

Laura Nehézová
vo veku 21 rokov

Jozef Nemec
vo veku 78 rokov

Helena Nováková
vo veku 92 rokov

Blažej Páleník
vo veku 64 rokov

Stanislav Pikna
vo veku 81 rokov

Juraj Strejček
vo veku 77 rokov

Ján Szórad
vo veku 74 rokov

Anna Šabíková
vo veku 73 rokov

Helena Šabová
vo veku 64 rokov

Margita Šišková
vo veku 82 rokov

Ján Šoganič
vo veku 66 rokov

Marián Šomšák
vo veku 73 rokov

Emil Švihorík
vo veku 80 rokov

Agata Tonková
vo veku 86 rokov

Stanislav Varga
vo veku 74 rokov

Valéria Vašáková
vo veku 91 rokov

Ladislav Verčinský
vo veku 74 rokov

Vladimír Vrabec
vo veku 49 rokov

Emília Žitná
vo veku 89 rokov

	OTECKO (FAM.)	ETIKA	NARÁBAL PEROM	UŠISKÁ	AKVÁRIOVÁ RYBKÁ	TROMF V KARTÁCH	POMÔCKY: ASA, IZA, KRIS, LO	ZASTAV SA	METROPOLA ŠVAJČIARSKA	KRÁTKY KABÁT		RÍMSKA 4	2	ALPSKÝ ŠKRIATOK
NÁDOBKÁ S INJEKČNOU LÁTKOU							SÚKROMNÁ BEZPEČNOSTNÁ SLUŽBA				LEPENKA			
1							ČAJ (ANGL.) HEKTÁR (ZN.)				ŤAŽNÉ ZVIERA JAPONSKÝ VRCH			
VYHRŇUJE					DRUH ZELENINY							ŽIVOTNÉ PROSTREDIE (SKR.) AMERICKÝ LOVEC		
OKRUH, KRAJEC					TAJOMSTVÁ									ZÍSKAVAJÚ MIEKO
	POVLAK NA VÍNE	FRANCÚZSKÝ ČLEN GIZELA (DOM.)								TITUL DOKTOR UMENIA				
KILOGRAM (ZN.)			HISTORICKÝ KRAJ NA SLOVENSKU	NÁUKA O POHYBE							OTÁZKA SPÔSOBU POTREBA HUSLISTU			
SÚBOR NÁDOB										SPOJENIE				
ČASŤ BYTU										BULHARSKÁ MENA				
BIBLICKÁ HORA										PLOŠNÁ MIERA ZOSILNENÝ SÚHLAS		HRUĎ	PÁSIKAVÁ TKANINA	
	SMRTEĽNÁ NÁKAZLIVÁ CHOROBA	KÓD Vatikánu NÁPIS NA KRÍŽI			HONDURAS (KÓD)		STANOVÝ TABOR	OPERNÁ PIESEŇ	BERKÉLIUM (ZN.) OVLÁDA		POPRAD (EČV) OSLOVENIE ŽENY			
A INÉ (SKR.)			INICIÁLKY HEREČKY HASOVEJ KOSIL			RANNÝ NÁPOJ RUMUNSKÁ RIEKA					VEDĽA PREDLOŽKA			
PRACOVNÍCI V INŽINIERSTVE										STARÝ ŠPANIEL RÁDIUM (ZN.)				
ŠARKAN					3									
MOC					OTEC (FAM.)				OBYVATEĽ ÁZIE					

ADVENT

Slovo advent je odvodené z latinského slova „adventus“ a označuje prvú časť tajničky. Odjakživa sa začína v prvú adventnú nedeľu a končí sa na Štedrý deň, keď zapadne slnko. Obdobie adventu pre ľudí znamenalo čas utíšiť sa. Zbaviť sa druhej časti tajničky, zábavy a prejedania sa a zahĺbiť sa do svojho vnútra, aby sviatky prežili s čistou a zmierenou dušou. S tým súviselo aj tretia časť tajničky sa s ostatnými, s ktorými mali počas roka nezhody.

Mesto
Nitra

Meno, priezvisko:

Telefónne číslo:

Zapojte sa do súťaže o publikáciu o Nitre.

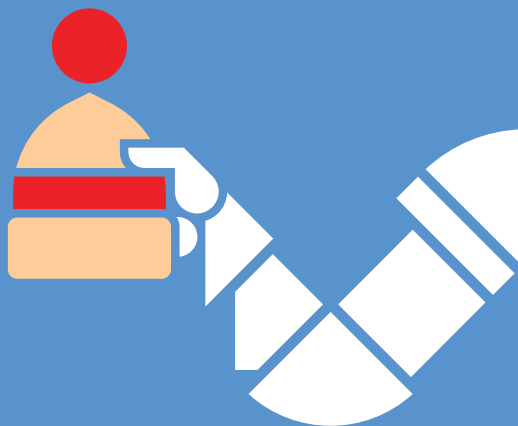
Riešenie krížovky spolu s kupónom a vašim telefónnym číslom pošlite do 31. 12. 2023 na adresu:

Mestský úrad, Odbor komunikácie a propagácie,
Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra
alebo e-mailom na redakcia@msunitra.sk

Výhercov budeme kontaktovať telefonicky.

Adventná Nitra v mestských častiach 2023

Staré mesto

1. – 20. 12.

Vianoce v TIC Nitra

Navštívte nás v TIC Nitra, zapojte sa do aktivít TICadlova a každý detský návštevník si odnesie malé vianočné prekvapenie.

Prispejte do nefinančnej vianočnej zbierky pre Útulok Nitra a roztočte si koleso šťastia podľa otváracích hodín TIC Nitra.

www.nitra.eu

1. 12. – 31. 12.

Nitrianske vianočné mestečko

www.nitra.sk

3. 12. – 22. 12.

Advent na Nitrianskom hrade

www.nitrianskyhrad.sk

8. 12. a 13. 12. o 16.00

Vianoce v duši

Káčko & ID klub na pešej zóne

9. 12. o 14.00

Vianočné nádvorie TIC

Regionálne produkty Ponitrie, tvorivé dielničky pre deti, vianočné koleso šťastia a Lucia Spôt - autorské čítanie z knihy Kým zaspíš v TICadlove

Mlynárce, Kynek, Diely

4. 12. o 16.30

Mikulášske sane

Dražovce

8. 12. o 15.30

Kultúrny dom

Vianoce v Dražovciach

MŠ Belopotockého, ZŠ Ščasného, spevácka skupina Nevädza, Detská ľudová hudba pri ZUŠ J. Rosinského v Nitre

Klokočina

9. 12. o 10.00

Priestranstvo

nad Mikovíniho ulicou

Mikuláš

MŠ Čajkovského,

spevokol Nádej Cabaj Čápor,

Ľubica Šulíková & Števo Haládik

Dolné Krškany

9. 12. o 15.00

Kultúrny dom

Svetielka Vianoc

MŠ v Horných a Dolných

Krškanoch,

spevácke skupiny

Zbežanka a Ivančanka

Párovské Háje

10. 12. o 16.15

Kultúrny dom

Rozprávkový Mikuláš, mikulášsky voz, tvorivé dielne

Zobor

13. 12. o 9.00

Kultúrne centrum

Klaunské Vianoce, Teáter komika

Janíkovce

16. 12. o 15.00

Kultúrno-spoločenské centrum

Vianočný koncert v Janíkovciach

MŠ Nitra - Janíkovce,

DFS Fatranček,

Komňackí mládenci

Vstup voľný

Zmena programu vyhradená

Realizované
s finančnou
podporou

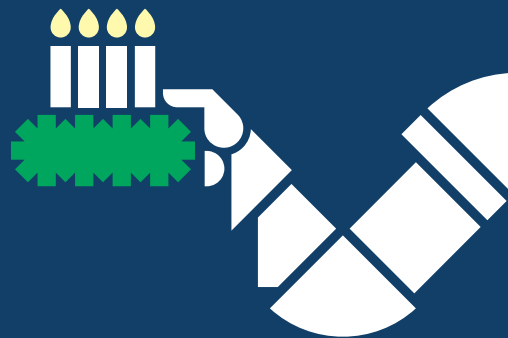
Nitriansky
samosprávny
kraj

RÁDIO NITRE
105.4 MHz

www.visitnitra.eu

Adventná Nitra 2023

Svätoplukovo námestie

Nitrianske vianočné mestiečko - bohatá ponuka vianočných dobrôt, nápojov a darčiekov

1. 12. piatok 15.00 Pod vianočnou jedľou Notový Danny a deti zdobia vianočné stromčeky	2. 12. sobota 17.00 KCN Singel havrilla, Katarína Šillerová & Jozef Bubnár	3. 12. Prvá adventná nedeľa 17.00 Príchod Mikuláša a slávnostné rozsvietenie vianočného stromčeka, ZUŠ J. Rosinského v Nitre a ZUŠ Myjava 18.00 Dora	4. 12. koledno Pondelok 17.00 Na Barboru detský folklórny súbor Jelenček 18.00 Maroš Bango 19.00 duo RuNa
1	2	3	4
5. 12. Adventný utoROCK 17.00 Event jazz Kroměříž 18.30 Everlong	6. 12. Komunita v STREDE/U 16.30 Škriatkovské tvorivé dielničky 17.00 Keď vyjde hviezdíčka, Harry Teater 18.00 Mikulášsky punč s UKF v Nitre	7. 12. Špeciálny školský štvrtok 15.00 Tešíme sa na Vianoce s deťmi nitrianskych škôl a škôlok Škriatkovské tvorivé dielničky 17.00 Vianočné večerníčkové kino 18.00 Chris Ellys	8. 12. Piatkové pódium mladých 17.00 Sofia Dzibelová Timea Kóšová 18.00 SZUŠ ART PEGAS 19.00 Do pohody Pengagi a Danka Konečná
5	6	7	8
9. 12. Sobotné srdcovky 17.00 The Crownies 18.30 Žochári	10. 12. Druhá adventná nedeľa 17.00 Lampa, Divadlo ŠiBe 18.00 Monika Ližbetin	11. 12. koledno Pondelok 17.00 folklórne súbory a skupiny Zlatomoravčianka, Cedronček, Lipa, Baránek, Nitrianska heligonka	12. 12. Adventný utoROCK 17.00 SZUŠ Heleny Madariovej 18.30 Zeus
9	10	11	12
13. 12. Komunita v STREDE/U 16.30 Škriatkovské tvorivé dielničky 17.00 Na Luciu folklórne súbory Tradícia a Borinka 18.00 Koledy MY Nitrianske noviny 19.00 Folklórny súbor Rocháň	14. 12. Špeciálny školský štvrtok 15.00 Tešíme sa na Vianoce s deťmi nitrianskych škôl a škôlok Škriatkovské tvorivé dielničky 17.00 Vianočné večerníčkové kino 18.00 Prastrom	15. 12. Piatkové pódium mladých 17.00 SZUŠ ARS studio, Eliška Bizoňová a Peter Slamečka 19.00 Vanessa Šarkózi & Miloš Bihary Gipsy Jazz Project	16. 12. Sobotné srdcovky 17.00 Peter Juhás 18.30 Fallgrapp 20.00 a capella For You
13	14	15	16
17. 12. Tretia adventná nedeľa 17.00 Vianočné prípravy, Teatro Komika 18.00 Ispinia – detská vianočná led show 18.30 a capella Hlasy 20.00 Nebeská muzika	18. 12. koledno Pondelok 17.00 Pri Betléme na salaši detský folklórny súbor Pelikánik, Musicantica Slovaca a spevácky zbor Škovránok SZUŠ Heleny Madariovej v Nitre 18.00 KCN Singel Faye, Juraj Janík	19. 12. Adventný utoROCK 17.00 Rocková škola Motyky, Šmírgel, Hromozvod 18.30 Kvíz Nitranský rockenroll® / jag dobre poznáš té naše muziky? 19.00 Káva s kapelou Alone 20.00 Dnes hrá Nitra Vianočná show Radio v Nitre	20. 12. Komunita v STREDE/U 16.30 Škriatkovské tvorivé dielničky 17.00 Tradičné koledy s Lehoťankou 17.30 Kúsok sveta u nás doma s nitrianskou Mareenou
17	18	19	20
21. 12. Špeciálny školský štvrtok 15.00 Tešíme sa na Vianoce s deťmi nitrianskych škôl a škôlok 17.00 Vianočné večerníčkové kino 18.00 Vrana Mariana	22. 12. Piatkové pódium mladých 17.00 ZUŠ Mojmirovce Legato, Slide 19.00 Sonitus	23. 12. Sobotné srdcovky Už počuť zvonky Vianoc 17.00 ZUŠ J. Rosinského v Nitre H.H. a Jedna doba 18.30 Walk on	24. 12. Štedrý deň ŠTASTNÉ A VESELÉ VIANOCE VÁM ŽELÁ VAŠE MESTO NITRA
21	22	23	24

Zmena programu vyhradená